

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет(інститут) географічний

Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

Географія людського потенціалу

(назва ОК)

підготовки **магістра**

(назва освітнього рівня)

спеціальності **014.07 Середня освіта (Географія)**

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми **Середня освіта (Географія. Економіка)**

(назва освітньо-професійної, освітньо-наукової / освітньо-творчої програм)

Силабус освітнього компонента «Географія людського потенціалу» підготовки магістр, галузі знань «01 Освіта / Педагогіка», спеціальності «014.07 Середня освіта (Географія)», за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Географія. Економіка)».

Розробник: завідувач кафедри економічної та соціальної географії, к. геогр. н., доц. **Погребський Т. Г.**

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

_____ Потапова А. Г.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії
протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри: _____

Погребський Т. Г.

І. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: <u>01 Освіта / Педагогіка</u> Спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія) Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Географія. Економіка), другий (магістерський) рівень освіти	Вибірковий
120 год. 4 кредити		Рік навчання – 2
		Семестр – 3
ІНДЗ: немає		Лекції – 10 год.
		Практичні – 14 год.
		Самостійна робота – 88 год.
		Консультації – 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	Галузь знань: <u>01 Освіта / Педагогіка</u> Спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія) Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Географія. Економіка), другий (магістерський) рівень освіти	Вибірковий
120 год. 4 кредити		Рік навчання – 2
		Семестр – 3
ІНДЗ: немає		Лекції – 4 год.
		Практичні – 6 год.
		Самостійна робота – 96 год.
		Консультації – 14 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Погребський Тарас Георгійович
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Завідувач кафедри економічної та соціальної географії
Профайл	https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/ Погребський_Тарас_Георгійович
Телефон	+380994962521
e-mail	pogrebskyi.taras@vnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожен п'ятницю 15.00–16.20, аудиторія С-617А

ІІІ. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Анотація освітнього компонента

Освітній компонент «Географія людського потенціалу», складений відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра, галузі знань «01 Освіта / Педагогіка»; спеціальності «014.07 Середня освіта (Географія)»; освітньо-професійної програми «Середня освіта (Географія. Економіка)».

Освітній компонент «Географія людського потенціалу» спрямований на формування орієнтованої на розвиток соціально-економічної культури в українському суспільстві, а також сприяння розширенню можливостей людського розвитку в Україні через поширення прогресивних знань та ідей розвитку людського потенціалу. Інформаційне, змістовне наповнення цього освітнього компонента цілком і безпосередньо пов'язане з важливими, нагальними питаннями життєдіяльності людини – забезпеченням здоров'я і продовженням тривалості життя, підвищенням рівня освіти і розширенням можливостей її набуття, зростанням рівня життя, подоланням необґрунтованої нерівності, гендерним розвитком, вирішенням екологічних проблем. Вивчаючи цей освітній компонент Ви паралельно виховуватиме в собі правильне розуміння сутності цивілізаційного прогресу й особистісного розвитку, раціональне ставлення до власного людського потенціалу, вміння нарощувати й ефективно використовувати свій людський капітал, забезпечувати своїми силами власний розвиток, усвідомлено досягати реалізації своїх інтересів у соціально-економічній сфері. Ті проблеми, які Ви матимете змогу вивчати обравши освітній компонент «Географія людського потенціалу» стають визначальними, домінуючими при переході до соціально орієнтованої ринкової економіки. Тому вміння їх грамотно досліджувати відкриває перед Вами широкі можливості реалізації у науковій сфері, а навички ефективно вирішувати їх стають характеристикою, яка суттєво підвищує Вашу кваліфікацію, Ваші шанси стати висококласним спеціалістом, активним громадянином, сучасною розвинутою людиною. Ідеї людського розвитку, якими наповнена даний освітній компонент, формування системи теоретичних і практичних знань про категорії, поняття, чинники, закономірності та способи його забезпечення сприятимуть активному розвитку Вашого людського потенціалу, який є не просто наймогутнішим чинником, а метою і критерієм соціально-економічного зростання.

Пререквізити

Загальне розуміння навчального матеріалу з соціальної географії та економіки.

Постреквізити

Освітні компоненти, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення даного освітнього компонента.

Мета і завдання освітнього компонента

Мета вивчення освітнього компонента **«Географія людського потенціалу»** – формування у здобувачів освіти теоретичних і практичних знань з питань регулювання процесів розвитку та використання людського потенціалу.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента **«Географія людського потенціалу»** є формування знань з теорії управління людським потенціалом; набуття практичних навичок застосування ефективних методів управління трудовим потенціалом; формування та розвиток професійних здібностей у майбутніх фахівців самостійно здійснювати аналіз людського потенціалу та стану його використання, а також розробляти пропозиції щодо вирішення наявних проблем.

Результати навчання (компетентності)

Компетентності, формування котрих забезпечує освітній компонент **«Географія людського потенціалу»**:

загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ФК 8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

ПК1. Здатність усвідомлювати та інтегрувати концептуальні природничо-географічні, суспільно-географічні, економічні, картографічні, психолого-педагогічні знання та навички.

ПК2. Здатність розв'язувати задачі у професійній діяльності з методики профільного навчання географії, економіки та позакласної роботи, спрямовані на формування у здобувачів освіти ключових і предметних географічних компетентностей, фахового світогляду.

ПК4. Здатність до поглиблення знань і вдосконалення предметної області природничої, антропогенної, суспільної географії, економіки, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії, економіки, що включають новітні наукові здобутки у сфері професійної педагогічної діяльності, є основою для оригінального мислення, проведення досліджень та критичного осмислення професійних проблем.

ПК6. Здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок розв'язання проблем сучасної географічної науки, економіки, педагогіки, психології, методики навчання географії, економіки, які необхідні для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності.

Програмні результати навчання

Результатом вивчення освітнього компонента «Географія людського потенціалу» є:

РН4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

РН10. Називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.

РН13. Демонструє здатність діяти автономно і в команді.

РН14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

ПРН5. Обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу та картографічні твори.

ПРН8. Здійснює планування та реалізацію подальшого життя на основі економічних і фінансових знань, умінь, навичок та цінностей для досягнення особистих, професійних та суспільних цілей.

ПРН9. Володіє критичним та аналітичним мисленням, що базується на фундаментальних поняттях, процесах та явищах економіки, задля реалізації діяльності на мікро-, мезо- та макро- рівнях.

Структура освітнього компонента (денна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Тема 1. «ГЕОГРАФІЯ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ» ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА	20	2	2	15	1	ДС, ДБ, ТР/12
Тема 2. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ КОНЦЕПЦІЯХ	20	2	2	15	1	ДС, ДБ, ТР/12
Тема 3. ТЕОРІЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ОСНОВА КОНЦЕПЦІЇ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ	20	2	2	15	1	ДС, ДБ, ТР/12
Тема 4. КОНЦЕПЦІЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ ПРООН	20	2	2	15	1	ДС, ДБ, ТР/12
Тема 5. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ	40	2	6	28	4	ДС, ДБ, ТР/32
Контрольна робота						20
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	100

Структура освітнього компонента (заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Тема 1. «ГЕОГРАФІЯ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ» ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА	18,5	0,5	1	15	2	ДС, ДБ, ТР/12
Тема 2. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ КОНЦЕПЦІЯХ	18,5	0,5	1	15	2	ДС, ДБ, ТР/12
Тема 3. ТЕОРІЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ОСНОВА КОНЦЕПЦІЇ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ	18,5	0,5	1	15	2	ДС, ДБ, ТР/12
Тема 4. КОНЦЕПЦІЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ ПРООН	18,5	0,5	1	15	2	ДС, ДБ, ТР/12
Тема 5. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ	46	2	2	36	6	ДС, ДБ, ТР/32

Контрольна робота							20
Всього годин / Балів	120	4	6	96	14		100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

Завдання самостійної роботи здобувачів освіти вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

Методи та форми навчання

Словесні методи: лекція, пояснення, розповідь, бесіда: відбувається з використанням традиційних засобів навчання у поєднанні з засобами ІКТ.

Наочні методи: мультимедійні презентації.

Практичні методи: розв’язування задач з професійно-орієнтованим змістом.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації: дискусії і диспути, створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

Методи контролю: індивідуальне та фронтальне опитування, дискусія, залік.

Методи самоконтролю: самостійний пошук помилок, уміння самостійно критично оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрямки власного навчального процесу, самоаналіз.

Форми роботи: індивідуальна, групова, фронтальна.

Форми організації навчання: лекційні заняття, практичні заняття, самостійна робота.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка. За умови індивідуального навчального графіка здобувач освіти має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та контрольного опитування. У будь-якому випадку здобувачі освіти зобов’язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених освітнім компонентом.

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

– не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;

– чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи.

За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Відповідно до частини 4 статті 42 Закону України «Про освіту» основними видами порушення є: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Виконані завдання здобувачів освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикація джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є

прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Поточний контроль засвоєння навчального процесу за темами освітнього компонента здійснюється під час проведення практичних занять згідно з розкладом.

Якщо здобувач освіти отримав бал за темою освітнього компонента менший за максимальний, він має право лише один раз повторно скласти поточний контроль за темою (усна відповідь та виконання завдань). Зараховується найвищий результат. Скласти поточний контроль за темою можна на консультації у вільний від аудиторних занять час.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право на консультації, а також з використанням ресурсів електронного ОК на платформі Moodle, відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється централізовано для усіх здобувачів освіти у визначений викладачем час. З графіком консультацій можна ознайомитися на кафедрі та на електронному ОК на платформі Moodle. Кінцевий термін перескладання та ліквідації заборгованості обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Неформальна освіта при викладанні освітнього компонента

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Визнання_резул_татів_ВНУ_ім._Л.У._ред.pdf).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам освітнього компонента, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

V. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання здійснюється відповідно до чинного Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://ed.vnu.edu.ua/71-2/нормативні-документи-вну-імені-лесі-у>).

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента. У цьому випадку завдання із цих видів поточного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму

балів, яку було виділено на пропущені теми. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач за:

- поточну роботу з відповідних тем;
- виконання завдань з відповідних тем (під час аудиторного заняття та на платформі електронного ОК Moodle).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на окремих його завершальних етапах у формі заліку.

Розподіл балів

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання – максимальний бал 100.

Практичні роботи №№ 1–7 – максимальний бал 10 (за кожну).

Самостійна робота – максимальний бал 10.

Підсумкове оцінювання – максимальний бал 20.

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання – максимальний бал 100.

Практичні роботи №№ 1–3 – максимальний бал 10 (за кожну).

Самостійна робота – максимальний бал 10.

Підсумкове оцінювання – максимальний бал 60.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Освітній компонент оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 - 74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Погребський Т. Г., Голуб Г.С. Географія людського потенціалу: конспект лекцій. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 111 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Статистичні щорічники України 2007–2023 рр. *Держкомстат України*
URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

2. Барський Ю., Пугач С., Голуб Г., Погребський Т., Гнип А., Дзямко О., Кошулинська Т., Лотоцький Н, Мельничук М. Соціально-демографічне дослідження міст обласного підпорядкування Волинської області: колективна монографія / за ред. Ю. Барського. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. 142 с.

3. Kateryna Sehida, Liudmyla Niemets, Taras Pohrebskyi, Kostiantyn Niemets, Ievgeniia Telebienieva, Gennadii Golub (2020). Formation of human potential of the region in the conditions of demographic crisis (on the example of regions of Ukraine). *Proceedings of the 36th International Business Information Management Association Conference (IBIMA)* (Granada, Spain 4–5 November, 2020). Editor Khalid S. Soliman. Seville, International Business Information Management Association (IBIMA), p. 1740-1750 (Scopus, Web of Science).

4. Niemets L., Sehida K., Kravchenko K., Telebienieva I., Pohrebskyi T. (2020). Regional settlement systems in Ukraine: features of development in terms of decentralization reform. *Human Geography Journal*, 29, 6–17. <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2020-29-01>

5. Potapova A., Golub G., Pogrebskyi T. (2022). Divorce as an aspect of demographic behavior of the Volyn region population. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*, 31(1), 133–141. <https://doi.org/https://doi.org/10.15421/112213>